БУЛГАН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Булган аймгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн хураангуй тайлан

Аудитын код: БУА-2023/01/НА-СТА-ТЕЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Булган аймаг 2023 он	Дарга, тэргүүлэх аудитор: Б.Эрдэнэ Утас: 70342580 Цахим хаяг: Erdeneb@audit.gov.mn Аудитын менежер: Ж.Энхцоодол Утас: 70342716 Цахим хаяг:Enkhtsoodolj@audit.gov.mn Ахлах аудитор: П.Мөнхтуяа Утас: 70342495 Цахим хаяг: Munkhtuyap@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

БУЛГАН АЙМГИЙН
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

Анхдагчдын өргөн чөлөө 1-120,
Жаргалант баг, Булган сум, Булган аймаг, 63082
Утас/Факс:7034-2580
E-mail:bulgan@audit.gov.mn

2023.04.20 № 321

танай ________ ны № ________ т

БУЛГАН АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГА
Б.АРИУН-ЭРДЭНЭ ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.4-д заасны дагуу аймгийн ТЕЗ-ийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Булган аймгийн ТЕЗ-ийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Орон нутгийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд нэгтгэгдэж байсан тусгай зориулалтын шилжүүлгийн байгууллага Эрүүл мэндийн төвийн 16, Ерөнхий боловсролын сургуулийн 23, Цэцэрлэгийн 22, Соёлын төвийн 18 нийт 79 байгууллага нь харьяа төсвийн ерөнхийлөн захирагчид шилжсэнээр 2022 оны санхүүгийн нэгдсэн тайлангийн үндсэн хөрөнгө 73,741.6, бараа материал 11,561.5, авлага 2,513.8 сая төгрөгөөр өмнөх оны үлдэгдлээс тус тус буурснаар илэрхийлэгдэж байна.

Аудитын гол асуудал

Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотойгоор "Төрийн хэмнэлтийн тухай" хууль, "Алсын хараа-2050" урт хугацааны бодлого, Шинэ сэргэлтийн бодлогын үзэл баримтлалд нийцүүлж аймгийн Засаг даргын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны "Шинэ хөгжлийн зам" хөтөлбөрийн зарим зорилт, арга хэмжээнд өөрчлөлт оруулахаар тооцоо судалгааг хийж ажиллаж үүрэг чиглэлээр

006020324

ханган ажилласан ч зарим орон нутгийн төсөвт байгууллагууд төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг бүрэн хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Аймгийн Засаг дарга 2022 оны хөгжлийн төлөвлөгөөг 4 бодлогын хүрээнд 5 зорилт дэвшүүлж, 95 арга хэмжээг хэрэгжүүлж ажиллахаар төлөвлөн батлуулж гүйцэтгэлээр 90 ажил нь бүрэн хийгдэж 5 ажил нь дутуу хэрэгжсэнээр биелэлт 84.4 хувиар аймгийн ИТХ-ын XII хуралдааны 2022 оны 12 дугаар сарын 03-ны өдөр хэлэлцэж дүгнүүлсэн байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР ______ Б.ЭРДЭНЭ

Хоёр. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлан

/ мянган төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Тодруулга	2021оны 12-р сарын 31	2022 оны 12-р сарын 31
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**		43,565,148.4	40,305,684.4
31	**МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ**	3а, 3б	18,617,108.4	21,223,152.5
33	**АВЛАГА**	5а, 5б, 6а, 6б	10,562,006.1	8,048,183.0
34	**УРЬДЧИЛГАА**	7а, 7б	0.0	2,100.0
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	8а, 8б, 8в	14,386,033.9	2,824,528.1
360	**БУСАД ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГӨ**	10	0.0	8,207,720.9
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**		140,143,339.3	66,650,307.8
37	**УРТ ХУГАЦААТ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ**	11а, 11б	0.0	248,610.5
37300	**Урт хугацаат зээл**		0.0	248,610.5
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	12а, 12б, 12в	140,143,339.3	66,401,697.3
39100	Газар		539,089.0	0.0
39200	**Биет хөрөнгө**		134,040,863.2	62,909,596.4
39300	**Биет бус хөрөнгө**	13	5,563,387.1	3,492,101.0
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**		183,708,487.7	106,955,992.3
4	**НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР**		16,204,285.3	19,453,668.8
41	**БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР**	15а, 15б	3,402,613.2	4,961,713.3
41300	**Өглөг**	17а, 17б	3,402,613.2	4,956,657.1
41400	**Урьдчилж орсон орлого**	18а, 18б	0.0	5,056.2
42	**УРТ ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР**		12,801,672.1	14,491,955.5
42200	**Урт хугацаат зээл**	20а, 20б	12,801,672.1	14,491,955.5
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**		167,504,202.4	87,502,323.4
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**		167,504,202.4	87,502,323.4
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал		61,474,111.6	29,628,889.8
51101	Өмч /төрийн/ /ТӨҮГ/		3,317,146.6	2,573,851.4
51200	**Хуримтлагдсан үр дүн**		56,531,214.1	45,155,261.6
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү		46,181,730.0	10,144,320.6
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**		183,708,487.7	106,955,992.3

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлан

/ мянган төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Тодруулга	2021оны 12-р сарын 31	2022 оны 12-р сарын 31
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)		108,626,094.5	63,411,024.8
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО		29,705,046.7	32,827,222.6
110	Орлогын албан татвар		6,637,362.8	8,125,795.1
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар		7,054,004.4	8,035,090.4
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт		-416,641.6	-471,230.9
1103	ААН-ын орлогын албан татвар		0.0	561,935.7
113	Хөрөнгийн албан татвар		2,914,986.9	3,174,997.6
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж		20,152,697.0	21,526,429.8
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	1а, 1б	66,422,025.5	26,131,909.5
120	Нийтлэг татварын бус орлого		23,786,941.7	14,097,939.6
121	Хөрөнгийн орлого		81,199.9	225,352.2
122	Тусламжийн орлого		35,900.0	995.3
123	Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг		42,517,983.9	11,807,622.3
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО		12,499,022.3	4,451,892.7
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	2а, 2б	85,655,366.7	47,673,486.1
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ		85,655,366.7	47,673,486.1
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ		78,890,957.3	43,976,999.4
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		35,487,686.6	9,252,907.5
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл		4,611,884.5	1,150,408.8
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал		8,433,190.3	10,403,149.9
2104	Хангамж, бараа материалын зардал		1,790,033.5	1,140,548.8
2105	Нормативт зардал		6,722,737.4	409,856.9
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал		600,910.8	835,915.6
2107	Томилолт, зочны зардал		173,421.7	314,604.5
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж		3,235,238.2	3,133,595.3
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		17,835,854.4	17,336,012.1
211	ХҮҮ		1,178.0	0.0
212	ТАТААС		88,275.2	366,167.6
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ		6,674,956.2	3,330,319.2

III	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)**		22,970,727.8	15,737,538.7
IV	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН**		39,887.6	18,617.0
V	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН**		7,358,146.3	94,514,228.3
VI	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)**		15,652,469.1	-78,758,072.6

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан
2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлан

/ мянган төгрөгөөр/

Код:	**Тайлангийн үзүүлэлт**	**Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн**	**Цөөнхийн хувь оролцоо**	**Нийт цэвэр хөрөнгө/өмч**
1	**2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	144,256,130.8	0.0	144,256,130.8
2	**Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт**	411,409.8	0.0	411,409.8
3	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	144,667,540.5	0.0	144,667,540.5
4	**Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт**	640,526.2	0.0	640,526.2
5	**Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт**	1,157,271.5	0.0	1,157,271.5
6	**Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз**	0.0	0.0	0.0
7	**Өмчид гарсан өөрчилөлт**	5,386,395.0	0.0	5,386,395.0
8	**Зарласан ногдол ашиг**	0.0	0.0	0.0
9	**Тайлант үеийн үр дүн**	15,652,469.1	0.0	15,652,469.1
10	**2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	167,504,202.4	0.0	167,504,202.4
11	**2022 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл**	167,504,202.4	0.0	167,504,202.4
12	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-2,178,780.2	0.0	-2,178,780.2
13	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	165,325,422.1	0.0	165,325,422.1
14	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	-83,699.8	0.0	-83,699.8
15	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	1,018,673.8	0.0	1,018,673.8
16	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0.0	0.0	0.0
17	Өмчид гарсан өөрчилөлт	0.0	0.0	0.0
18	Зарласан ногдол ашиг	0.0	0.0	0.0
19	Тайлант үеийн үр дүн	-78,758,072.6	0.0	-78,758,072.6
20	**2022 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл**	87,502,323.4	0.0	87,502,323.4

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлан

/ мянган төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Тодруулга	2021оны 12-р сарын 31	2022 оны 12-р сарын 31
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)		96,279,191.7	64,153,375.6
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО		29,705,046.7	32,827,222.6
110	Орлогын албан татвар		6,637,362.8	8,125,795.1
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар		7,054,004.4	8,035,090.4
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт		-416,641.6	-471,230.9
1103	ААН-ын орлогын албан татвар		0.0	561,935.7
113	Хөрөнгийн албан татвар		2,914,986.9	3,174,997.6
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж		20,152,697.0	21,526,429.8
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж		576,843.0	483,776.3
1181	Газрын төлбөр		1,215,246.0	1,611,993.0
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр		18,245,603.4	19,303,671.0
1183	Бусад татвар		115,004.6	126,989.5
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО		56,074,005.3	26,756,514.2
120	Нийтлэг татварын бус орлого		13,439,221.5	14,722,832.6
121	Хөрөнгийн орлого		81,199.9	225,352.2
122	Тусламжийн орлого		35,600.0	707.0
123	Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг		42,517,983.9	11,807,622.3
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО		10,500,139.8	4,569,638.8
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН		78,774,093.1	46,722,603.6
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ		78,774,093.1	46,722,603.6
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ		71,481,378.7	44,917,289.1
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		36,322,823.1	10,287,255.9
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл		4,889,401.0	1,441,483.9
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал		11,152,694.0	15,613,102.8
2104	Хангамж, бараа материалын зардал		2,637,192.0	1,685,703.9
2105	Нормативт зардал		3,724,978.5	368,916.1

2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**		785,798.4	895,112.8
2107	**Томилолт, зочны зардал**		172,016.1	295,153.0
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**		2,106,785.3	2,547,241.8
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**		9,689,690.4	11,783,318.9
212	**ТАТААС**		88,275.2	366,167.6
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**		7,204,439.1	1,439,147.0
III	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)**		17,505,098.6	17,430,772.0
V	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)**		7,224,600.6	12,432,815.2
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**		7,224,600.6	12,432,815.2
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**		7,224,600.6	12,432,815.2
VI	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)**		-7,224,600.6	-12,432,815.2
VII	**САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ДҮН**		-1,487,030.4	-2,391,912.8
14	**Бусад эх үүсвэр**		20.1	0.0
23	**ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ**		1,486,938.5	1,765,963.9
24	**ГАДААД ЗЭЭЛИЙН ҮНДСЭН ТӨЛБӨР**		0.0	603,231.2
25	**САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДАЛ**		112.0	22,717.6
VIII	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)**		8,793,467.7	2,606,044.0
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		9,823,640.7	18,617,108.4
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		18,617,108.4	21,223,152.5

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлан

/мянган төгрөгөөр/

Тайлангийн үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан
НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	54,661,052.2	46,134,978.8
УРСГАЛ ЗАРДАЛ	34,874,647.7	32,995,543.4
БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	33,452,053.1	31,200,719.3
Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	8,833,588.1	8,487,720.5
Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	1,105,225.3	1,047,160.7

Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	10,538,571.9	10,347,015.2
Хангамж, бараа материалын зардал	725,042.0	710,123.2
Нормативт зардал	210,007.0	208,657.2
Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,595,871.1	1,541,619.9
Томилолт, зочны зардал	344,164.6	285,514.3
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	810,650.7	774,253.2
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	9,288,932.4	7,798,654.6
ТАТААС	425,229.4	366,167.5
Төрийн өмчит байгууллагад олгох татаас	12,000.0	8,000.0
Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	413,229.4	358,167.5
УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	997,365.2	1,428,656.5
Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	0	495,148.1
Бусад урсгал шилжүүлэг	997,365.2	933,508.4
ХӨРӨНГИЙН зардал	16,109,982.7	11,373,471.4
ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	3,676,421.8	1,765,963.9
ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	54,661,052.2	47,427,159.4
УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	0.0	0.0
ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	42,247,436.0	44,967,333.8
НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	0.0	0.0
ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	12,413,616.2	2,459,825.6
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.0	3,525,104.0
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.0	4,681,421.2
ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	2.37	1.38
БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	0.04	0.04
АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	1.16	0.67
ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	1.16	0.67

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлан

/мянган төгрөгөөр/

Тайлангийн үзүүлэлт	Тайлант оны гүйцэтгэл
НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	5,740,681.9
УРСГАЛ ЗАРДАЛ	5,520,163.8
БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	4,476,196.5
Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	37,108.8
Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	3,008.3
Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	21,546.1
Хангамж, бараа материалын зардал	46,764.9
Нормативт зардал	5,740.0
Эд хогшил, урсгал засварын зардал	83,720.1
Томилолт, зочны зардал	5,170.0
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,417,702.3

Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,855,435.7
УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,043,967.3
Бусад урсгал шилжүүлэг	291,154.4
Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	752,812.9
ХӨРӨНГИЙН зардал	220,518.0
Дотоод эх үүсвэрээр	220,518.0
ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	5,659,891.9
Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	5,659,891.9
НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (111)=(11)-(1)	-80,789.9
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	80,789.9

Гурав. Аудитын илрүүлэлт:

Төсвийн шууд захирагчийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар:

Нийт 86 байгууллагад аудит хамрагдахаас 27 байгууллагад дүгнэлт өгч, 59 байгууллагыг түүвэрт хамруулсан.

Төсвийн шууд захирагчийн аудитаар нийт 6,743.4 сая төгрөгийн 229 алдаа зөрчил илрүүлснээс 543.6 сая төгрөгийн 23 алдааг залруулж, 59.8 сая төгрөгийн 64 төлбөрийн акт, 5,663.1 сая төгрөгийн 57 албан шаардлага, 476.9 сая төгрөгийн 85 зөвлөмжийг тус тус хүргүүлсэн.

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар:

Нийт 17 байгууллагад аудит хамрагдаж 15 байгууллагад нь өөрчлөлтгүй, 2 байгууллагад хязгаарлалтай дүгнэлт өгсөн.

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн аудитаар нийт 590.5 сая төгрөгийн 59 алдаа зөрчил илрүүлснээс 12.9 сая төгрөгийн 3 алдааг залруулж, 163.7 сая төгрөгийн 10 төлбөрийн акт, 187.6 сая төгрөгийн 3 албан шаардлага, 4 хариуцлага тооцоох албан шаардлага, 226.3 сая төгрөгийн 39 зөвлөмжийг тус тус хүргүүлжээ.

Орон нутгийн өмчит аж ахуй нэгжийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар:

ОНӨААТҮГ-уудын аудитаар нийт 5,752.2 сая төгрөгийн 56 алдаа зөрчил илрүүлснээс 7.7 сая төгрөгийн 3 алдааг залруулж, 7.6 сая төгрөгийн зөрчилд 7 төлбөрийн акт, 4,552.8 сая төгрөгийн зөрчилд 15 албан шаардлага, 1 хариуцлага тооцох албан шаардлага, 1,184.1 сая төгрөгийн зөрчилд 18 зөвлөмжийг тус тус хүргүүлсэн байна.

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн аудитаар нийт 5562.3 сая төгрөгийн алдаа[1] илэрснээс аудитын явцад 5081.8 сая төгрөгийн алдааг залруулж, 449.6 сая төгрөгийн зөрчилд 2 албан шаардлага, 30.9 төгрөгийн зөрчилд 4 зөвлөмж өглөө.

Үүнд: Бараа материалын тодруулга тайланд эхний үлдэгдэл 539.1 сая төгрөгийн газрыг тайлагнаагүй, өмчийн өөрчлөлтийн тайланд хуримтлагдсан үр дүнгийн эцсийн үлдэгдлийн 3622.7 сая төгрөгөөр бууруулж тайлагнасан, УТХО-аар баригдсан 920.0 сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэй барилгыг бараа материалын тайланд орлого авч тайлагнаагүй 3 алдааг НББ-ийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 2-д

[1] Тайлагнасан санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлт, тайлагнасан байвал зохих үзүүлэлтийн хоорондын зөрүү. Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

“Нягтлан бодох бүртгэлийн алдааг алдаа гарсан үеийн санхүүгийн тайланд тусгах замаар залруулна.” гэсэн заалтын дагуу залруулж ажилласан.

Мөн 2022 оны УТХО-аар хийгдсэн Баян-Агт сумын Хануй голын рашаанд аялал жуулчлалын байгаль, түүх соёлын өв бүхий газруудад ариун цэвэр, авто зогсоол бүхий отоглох цэгийн 98.2 сая төгрөгийн өртөгтэй, Рашаант сумын Элсэн тасархайд баригдсан аялал жуулчлалын байгаль, түүх, соёлын өв бүхий газруудад ариун цэвэр, авто зогсоол бүхий отоглох цэгийн 97.1 сая төгрөгийн өртөгтэй, аймгийн ОНХО-аар Тэшиг суманд нийлүүлсэн уурын зуухны халаалтын тогоо шинээр суурилуулахад 90.0 сая төгрөгийн өртөгтэй, Хутаг-Өндөр суманд ариутгалын 50.0 сая төгрөгийн ДУК автомашин зэрэг нийт 335.3 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг орлого авч тайлагнаагүй зөрчил илэрснийг санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангаар материаллаг алдаагаар авч нэгдсэн удирдамжаар хийсэн УТХО, ОНХО-ын гүйцэтгэлийн аудитаар албан шаардлага хүргүүлэн ажилласан.

5.1 Төлбөрийн акт

Төлбөрийн акт тогтоогүй болно.

5.2 Албан шаардлага

Орон нутгийн хөгжлийг дэмжих "Шинэ хөдөө" /Булган/ төсөл хэрэгжиж байгаатай холбогдуулан ХХАА-н яам нь “Сувдан элс” ХХК-тай гэрээ байгуулан 445.6 сая төгрөгийн тоног төхөөрөмж нийлүүлснийг аймгаас тоног төхөөрөмж хүлээн авах комисс томилж хүлээн авч холбогдох сумдын ЗДТГ-т хүлээлгэн өгснөөр бичгээр акт үйлдсэн боловч сумдад тоног төхөөрөмжийг хүлээлгэж өгөөгүй, сумын ЗДТГ-ууд санхүүгийн тайланд орлого авч тусгаагүй, аймгийн ОНӨГ-ын тайланд орлого авч тайлагнасан зөрчилд албан шаардлага хүргүүлсэн.

Мөн атрын зээлтэй холбоотой 4.0 сая төгрөгийн авлагыг холбогдох эзэн нь нас барсан гэж байгаа ч бусад холбогдох иргэдтэй холбогдож авлагыг барагдуулах талаар арга хэмжээ авч ажиллаагүй албан шаардлага хүргүүлсэн.

5.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Зардал данстай холбоотой асуудал

<u>Илрүүлэлт:</u>

Төсөл арга хэмжээгээр хэрэгжин нийлүүлж байгаа тоног төхөөрөмж хүлээн авах ажлын хэсэгт орон нутгийн өмчийн газраас холбогдох мэргэжилтнийг томилж ажиллаагүйгээс хөрөнгийн бүртгэл үнэн зөв бүртгэгдэхгүй эрсдэл үүсэж байна.

<u>Өгсөн зөвлөмж</u>:

Төсөл арга хэмжээгээр нийлүүлж байгаа тоног төхөөрөмжийг хүлээн авах ажлын хэсэгт ОНӨГ-ын холбогдох мэргэжилтнийг томилж хөрөнгийн бүртгэлийн асуудлыг үнэн зөв бүртгэж ажиллах.

2. Авлагатай холбоотой асуудал

<u>Илрүүлэлт:</u>

Төрийн сангийн авлагын дансанд 1996 онд үүссэн өвсний зээлийн 30.9 сая төгрөгийн авлагыг одоо хүртэл барагдуулж ажиллаагүй, эзэн нь тодорхойгүй, 27 жил авлагын үлдэгдэлтэйгээр тайлагнаж байна.

<u>Өгсөн зөвлөмж:</u>

Олон жил болсон барагдахгүй байгаа авлагын шалтгааныг тодорхойлж шийдвэрлэх арга хэмжээ авах.

3. Үндсэн хөрөнгөтэй холбоотой асуудал

<u>Илрүүлэлт:</u>

Авлагын тайланд тусгагдсан ТӨАА-н нэгжид олгосон зээлийн 1,721.2 сая төгрөгийн авлагын үлдэгдэл нь "Булган мээж" ОНӨХХК-д цэвэрлэх байгууламжийн дамжуулангийн зээлийн гэрээнд тусгагдсан 8,542.3 сая төгрөгийн хөрөнгийг аймгийн ИТХ-ын шийдвэр гарч шилжүүлээгүй, тухайн үед 6,821.1 сая төгрөгөөр бүртгэж авсны зөрүүг аймгийн ерөнхий орлогын дансанд авлагаар тайлагнасан.

<u>Өгсөн зөвлөмж:</u>

Үндсэн хөрөнгийг гэрээнд тусгагдсан дүнгээр бүрэн орлого авуулах шийдвэр гаргаж ажиллах.

4. Шилэн данстай холбоотой асуудал

<u>Илрүүлэлт:</u>

Аймгийн ТЕЗ нь 2022 оны шилэн дансанд мэдээлэх 162 мэдээллээс 29 мэдээллийг хугацаа хоцроож мэдээлсэн нь шилэн дансны тухай хуулийн 4.1.1, 6.4.5, 6.4.8 дахь заалтыг бүрэн хэрэгжүүлж ажиллаагүй.

<u>Өгсөн зөвлөмж:</u>

Шилэн дансны тухай хуулийн хугацаанд мэдээллийг бүрэн мэдээлж хуулийн 4.1.1, 6.4.5, 6.4.8 дахь заалтуудыг хэрэгжүүлж ажиллах.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2023 оны 09 дүгээр сарын 25-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

Дөрөв. Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийллийн нэгтгэл:

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/ сая төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
ҮХ-ийн тодруулга тайланд биет бус хөрөнгийн үлдэгдлийг дутуу.	1	539.1					1	539.1				
Хуримтлагдсан үр дүнгийн эцсийн үлдэгдлийг бууруулж тайлагнасан.	1	3622.7					1	3622.7				
Дүн	2	4161.8					2	4161.8				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Сумдад тоног төхөөрөмжийг хүлээлгэн өгөөгүй.	1	445.6			1	445.6						
Авлагыг барагдуулж ажиллаагүй.	1	4.0			1	4.0						
1996 онд үүссэн авлагыг барагдуулах арга хэмжээ авч ажиллаагүй	1	30.9					1	30.9				
Тоног төхөөрөмж хүлээн авах комисст ОНӨГ-ын мэргэжилтнийг оролцуулж байх	1	0					1	0				
Дүн	4	480.5			2	449.6	2	30.9				

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/сая төгрөгөөр/

Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Мэдээллийг дутуу, хоцроож мэдээлсэн.	1	0					1	0
Дүн								
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Дүн								
Нийт дүн	1	0					1	0

Тав. Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо		Санал дүгнэлтийн хэлбэр
		Аудитад	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр	

			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй	Өөрчлөлтгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
А	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	ТШЗ	86	27	59		23	3		1
2	Төсөл, хөтөлбөр								
3	ЗГТС-ОНӨААТҮГ	7	4	3		2	2		
4	ТТЗ	17	17			15	2		
5	ТЕЗ	1	1			1			
	НИЙТ	**111**	**49**	**62**		**41**	**7**		**1**

Зургаа. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл

/сая.төг/

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Нийт алдаа зөрчлийн		Үүнээс									
				Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцох	
		Тоо	Дүн	То о	Дүн	То о	Дүн	То о	Дүн	Тоо	Дүн	Т о о	Дүн
А	1	2	3	4	5	7	8	9	10				
1	ТШЗ	229	6,743.3	23	543.6	64	59.8	57	5,663.1	85	476.9		
2	Төсөл, хөтөлбөр												
3	ЗГТС-ОНӨААТҮГ	44	5,752.2	3	7.7	7	7.6	15	4,552.8	18	1,184.1	1	
4	ТТЗ	59	590.5	3	12.9	10	163.7	3	187.6	39	226.3	4	0
5	ТЕЗ	9	5562.3	3	5081.8			2	449.6	4	30.9		
	НИЙТ	**341**	**18,648.3**	**32**	**5,646.0**	**81**	**231.1**	**77**	**10,853.1**	**146**	**1,918.2**	**5**	